

Kandidat- och magisterutbildning
inom lärarutbildningsområdet

B-, C- och D-kurser

Studiehandbok 1999/2000

Välkommen!

Institutionen för lärarutbildning befinner sig i ett utvecklingsskede när det gäller kursutbud. Vi har en längre tid kunnat erbjuda kurser i pedagogik på B- och C-nivå men har nu även ett utbud på D-nivå. Som Du ser i denna studiehandling så finns ett antal olika delkurser med varierat innehåll. Utbildningen är konstruerad med många valmöjligheter. Det finns olika inriktningar; didaktik, lärares arbete och kulturvetenskap. Dessutom finns möjligheter till ytterligare specialiseringar.

Vi hoppas att detta s k kandidat- och magisterprogram ska stimulera Dina studier och motsvara Dina förväntningar!

Välkommen hit!

Valdy Lindhe
studierektor

Pedagogiska ledare är

Karin Hjalmeskog

E-post: karin.hjalmeskog@ilu.uu.se

Jonas Gustafsson

E-post: jonas.gustafsson@ilu.uu.se

Kursadministratör är

Christina Johansson

Institutionen för lärarutbildning, Box 2136, 750 02 Uppsala

Tel 018/471 24 55, Fax 018/471 24 00, E-post: christina.johansson@ilu.uu.se

INNEHÅLL

Inledning	3
Syfte	3
Innehåll, uppläggning och struktur	3
Behörighet	4
Ansökan	5
Examinationsregler för kandidat- och magisterexamen	5

Pedagogiska inriktningar

Didaktik	4
Lärares arbete	4
Kulturvetenskap	4

Ledarskap (sep C-kurs, 20 p)

Kurserna

B-nivån

Kursplan Överbryggande kursen, 31-40 p	6
Allmän del	6
Specialiserad del; valbara moment	10

C-nivån

Kursplan Kurs C1, 41-50 p	14
Valbara moment Vetenskapliga traditioner, 4 st	16
Valbara moment Vetenskaplig metod, 4 st	18
Kursplan Kurs C2 Uppsats, 51-60 p	20

D-nivån

Kursplan Kurs D1, 61-71 p (Valbara moment)	21
Kursplan Kurs D2, 71-80 p	28

Forskningsenheter

Enheten för didaktik	30
Enheten för lärares arbete och lärarutbildning	30
Enheten för studier av utbildning och kultur	31

Schematisk bild över studieastighet på C- och D-nivå **Bilaga**

Inledning

Institutionen för lärarutbildning vid Uppsala Universitet har glädjen att för dig som är lärare erbjuda kandidat- och magisterutbildning. Du kan med lärarutbildningen som grund läsa vidare för att ta en filosofie kandidat- respektive filosofie magisterexamen.

Kandidat- och magisterutbildningen kommer successivt att byggas ut. Det är framför allt kursen på D-nivå som kommer att innehålla fler fördjupningar när utbildningen är helt utbyggd, vilket den beräknas vara hösten 2000.

Syfte

Samhället förändras ständigt. Bland annat sker en snabb utveckling inom det informationsteknologiska området och avstånden inom landet och mellan länder krymper. Gränser förändras och vi står inför en ökande internationell samverkan inom olika områden, även vad gäller utbildning. Följden blir att människors livsmönster och livsstrategier förändras och att det ställs nya krav på skolan och lärarna, men också att nya möjligheter skapas.

En tendens som kan skönjas är att skolans uppgift allt mer blivit att erbjuda eleverna kunskande och redskap för fortsatt lärande. Lärarnas ämneskunskaper är fortsatt viktiga och det krävs en didaktisk kompetens för att förstå och kunna göra val av ämnesinnehåll. Samtidigt ökar kraven när det gäller förmåga att skapa goda förutsättningar för lärande och socialisation för varje enskild individ. Idag deltar också så gott som varje lärare i utvecklingsarbete på sin arbetsplats eller i sin nära omgivning. Detta ställer också nya krav på kompetens vad gäller planering, genomförande, utvärdering och dokumentation av lokala utvecklingsprojekt.

Syftet med kandidat- och magisterutbildningen är att erbjuda personer med lärarutbildning möjligheter till en mer direkt väg till vidare studier och examina. Utbildningarna vänder sig både till studerande som just fullgjort sin grundutbildning inom det pedagogiska området och till yrkesverksam personal inom förskola, grundskola och gymnasium.

Innehåll, uppläggning och struktur

Utbildningen är organiserad så att den ska vara flexibel, både med tanke på inriktning och studie-fart. Så småningom kan också systemet tänkas kompletteras för olika former av distansstudier.

Angående studiefart innebär flexibiliteten att studierna kan bedrivas på hel-, halv- eller kvarts- fart (se bilaga).

Flexibilitet i studieinriktning innebär att inom ramen för kurserna på C-nivå erbjuds tre olika inriktningar med möjligheter till ytterligare fördjupning på D-nivå. De tre inriktningarna är knutna till de forskningsenheter som finns vid institutionen, se vidare s 30.

- Didaktik
- Lärares arbete
- Kulturvetenskap

Didaktik

Didaktik behandlar frågor om val av undervisningens innehåll och arbetssätt i relation till lärande och socialisation och har en lång tradition vid institutionen. Möjlighet finns att läsa allmän didaktik eller ämnesdidaktik med olika inriktningar. Vid institutionen verkar en forskargrupp som bl a driver ett högre didaktikseminarium i vilket D-studerande inbjudes att delta.

Lärares arbete

"Lärares arbete utgår från lärares och lärarutbildares yrkesverksamhet. Inom denna inriktning fokuseras teoretiska perspektiv och vetenskapliga ansatser för att studera, reflektera över och utveckla beredskapen att möta fenomen som är kopplade till lärande, förutsättningar för lärande och skolutveckling. En ambition är att skapa en fördjupad förståelse av fenomen i den pedagogiska verksamheten, genom att studera den mening olika aktörer ger dem. En annan ambition är att utveckla metoder som möjliggör för lärare och lärarutbildare att själva undersöka sina egna arbetsvillkor och sin egen skolvardag.

Kulturvetenskap

Inriktningen Kulturvetenskap är av forskningsförberedande karaktär. Deltagarna skall lära känna centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner och klassiska och aktuella författarskap, och få tillfälle att pröva begrepp och metoder som är ägnade för forskning om utbildning och kultur. Inom inriktningen kulturvetenskap ges detta läsår även kursen Utbildning i utvecklingsländer.

Bild 1 visar schematiskt hur kandidat- och magisterutbildningen är uppbyggd.

Vill den studerande gå vidare till forskarutbildning inom pedagogik kan detta ske efter avklarad kandidatexamen.

Bild 1.

Behörighet

I förskolläro- och grundskolläroarutbildningen vid Uppsala Universitet ingår fr o m höstterminen 1997 40 poäng pedagogik. Enligt praxis har förskolläro- och grundskolläroarstuderande vilka på-började sin utbildning ht 1993-ht 1996 vid Uppsala universitet också fått tillgodoräkna sig 40 poäng. För förskol- och grundskolläroare med äldre utbildningar dvs påbörjade ht 1992 eller tidigare gäller att de får tillgodoräkna sig 30 poäng pedagogik från sin läroarutbildning. Detsamma gäller personer med textil- och gymnasieläroarutbildningar. För de med 30 poäng från sin grundutbildning finns möj-ligheten att läsa en överbryggande kurs, *Pedagogiken som forskningsfält och kunskapsområde*, om 10 poäng. Med 40 poäng från sin grundutbildning eller 30 poäng från grundutbildning samt den överbryggande kursen om 10 poäng erhålls behörighet att studera på C-nivå och eventuellt ta ut en kandidatexamen och sedan vidare på D-nivå och en magisterexamen.

Angående behörighet se även Uppsala Universitets utbildningskatalog 1999/2000.

Ansökan

Ansökan till kurs sker via antagningsenheten vid Uppsala Universitet. Ansökningsblanketter finns i Universitetets utbildningskatalog 1999/2000 som erhålles via

Studerandeexpeditionen
Uppsala Universitet
Box 256, 751 05 Uppsala
Tel: 018/471 47 10, 471 00 00 (vx)
Fax: 018/471 19 73, E-post: stud.exp@uadm.uu.se

eller via telefonsvarare från och med 16 mars respektive 14 september
Tel: 018/471 19 24 eller från

Christina Johansson
Institutionen för läroarutbildning
Box 2136, 750 02 Uppsala
Tel: 018/471 24 55
Fax: 018/471 24 00, E-post: christina.johansson@ilu.uu.se

Sista anmälningsdag
- inför höstterminen 1999 är 15 april
- inför vårterminen 2000 är 15 oktober

Examen

En examen är ett bevis på att du tillägnat dig kunskaper upp till en viss nivå, samt en förmåga till analytiskt och metodiskt förhållningssätt. Efter examen kan du också uppfylla behörighetskrav för forskarutbildning. För information om examensregler hänvisas till Uppsala Universitets utbildningskatalog 1999/2000 (s 8) men sammanfattningsvis kan sägas följande:

Kandidatexamen uppnås efter studier om sammanlagt minst 120 poäng. Examen ska innefatta ett huvudämne med fördjupade studier på 60-poängsnivå, dvs C-nivå. I huvudämnet ska ingå ett självständigt arbete om minst 10 poäng. Vid Uppsala Universitet måste kandidatexamen förutom huvudämne innehålla ett biämne om minst 20 poäng.

Magisterexamen uppnås efter studier om sammanlagt minst 160 poäng. Examen ska innefatta ett huvudämne med fördjupade studier på 80-poängsnivå, dvs D-nivå. I huvudämnet ska ingå ett självständigt arbete om minst 20 poäng eller två om vardera 10 poäng. Vid Uppsala Universitet måste magisterexamen förutom huvudämne innehålla ett biämne om minst 20 poäng. Huvudämnet inom Institutionens för läroarutbildning kandidat- och magisterutbildning är pedagogik (angående biämne se utbildningskatalogen s 9).

Mer information om examensfordringar, lokala tillämpningsföreskrifter, övergångsbestämmelser, tillgodoräkningar m m får du hos Examenheten eller Centrala studievägledningen vid Uppsala Universitet, tel: 018/471 00 00 (vx).

UPPSALA UNIVERSITET
Lärarytbildningsområdets
utbildnings- och forskningsnämnd

KURSPLAN
1997-12-16 fastställd
1999 05-20 reviderad

PEDAGOGIKEN SOM FORSKNINGSFÄLT OCH KUNSKAPSOMRÅDE, 10 poäng
EDUCATION AS A FIELD OF KNOWLEDGE AND RESEARCH, 10 points

Kurskod: 4LU324

1 **BESLUT OCH RIKTLINJER**

Kursen är en fristående kurs på B-nivå som avser att överbrygga till studier på C- och D-nivå i magisterutbildningen för deltagare som saknar formell behörighet i ämnet pedagogik.

Kursansvarig institution: Institutionen för lärarytbildning.

2 **SYFTE**

De studerande skall dels förvärva förtrogenhet med pedagogiken som forskningsfält och kunskapsområde; varvid relevanta problem för förskolan, skolan och lärarytbildningen beaktas speciellt, dels skaffa sig breddade och fördjupade kunskaper i den egna specialiseringen.

3 **INNEHÅLL**

Kursen består av en allmän och en specialiserad del.

Allmän del

Den studerande väljer någon av följande inriktningar:

1 a) **Pedagogiken som forskningsfält och kunskapsområde, allmän del, 5 poäng**

- Pedagogik, didaktik som forskningsfält i relation till förskola, skola och lärarytbildning
- Socialisation och lärande som utbildningsproblematik med beaktande av olika teoretiska traditioner
- Ämnes- och programinnehåll i historisk och teoretisk belysning
- Undervisning som kommunikation i relation till innehåll, lärande och kulturdimensioner
- Manligt och kvinnligt i förhållande till språk, lärande och socialisation
- Teori och praktik i relation till olika kunskapsstraditioner
- Metoder inom pedagogisk forskning

1 b) **Pedagogiken som forskningsfält och kunskapsområde, allmän del, 5 poäng**
- Inriktning mot ledarskap

- Förutsättningar för pedagogik som vetenskap
- Läroplansteoretiska och didaktiska perspektiv på utbildning
- Samhällsteoretiska och socialpsykologiska utgångspunkter för studier av villkor och

- förutsättningar för styrning och ledning av utbildning
- Metoder inom pedagogisk forskning

Specialiserad del

Den specialiserade delen bestäms av valet av studieinriktning på kandidat- och magisternivå. Inom inriktningarna finns möjlighet till fördjupade studier (specialiseringar).

- 2 Pedagogiken som forskningsfält och kunskapsområde, specialiserad del, 5 poäng

I samråd med examinator väljer den studerande en delkurs inom en av följande inriktningar:

- 2 a) Pedagogik med inriktning mot didaktik

Introduktionskurs i teoretisk pedagogik och didaktik, 5 poäng

- Lärande och undervisningsprocessen i ett kunskapsteoretiskt perspektiv, speciellt i relation till en "praktisk" kunskapsstradition som pragmatism

De samhällsorienterade ämnenas didaktik, 5 poäng

- Olika perspektiv på didaktik och olika sätt att uppfatta och motivera de samhällsorienterade ämnenas status
- Fördjupning inom ämnesområdets läroplanshistoriska och läroplansteoretiska angreppssätt
- Didaktiska typologier

De naturorienterade ämnenas didaktik, 5 poäng

- Centrala tematiker inom No-didaktiken, vilka är relevanta för dagens undervisning i No-ämnena
- Frågor kring lärande, miljöundervisning, STS (Science; Technology and Society), genus och kultur

Matematikdidaktik, 5 poäng

- Skolmatematikens innehåll
Didaktisk ämnesteorin inom valda områden t ex algebra, geometri, statistik och sannolikhetslära, funktionslära, differential- och integralkalkyl samt matematikhistoria
- Inläring och utveckling av kunskaper i matematik
Lärares uppfattningar av elevernas kunskaper och färdigheter
Problemlösning och begreppsbyggnad. Didaktiska aspekter på ny teknik
- Undervisning och utvärdering
Undervisningsprocessen. Diagnostisering, prov och betyg

De moderna språkens didaktik, 5 poäng

- Språkundervisningens mål och innehåll
Förhållandet mellan didaktik, pedagogik och metodik
Sambandet mellan valet av undervisningsmål och valet av innehåll
- Analys av några målrelaterade begrepp
Interkulturell förståelse
Kommunikativ kompetens
Reflektion och elevautonomi
- Språkinläring, lärande och undervisning
Inlärningsforskning och kunskapsteori

Sambandet mellan synen på kunskap och lärande och valet av undervisningsmodell

Svenskämnets didaktik, 5 poäng

- Studium av olika uppfattningar om ämnets funktion och inriktningar samt av utvecklings-tendenser i det
- Analys av olika sätt att strukturera ämnet och dess förutsättningar, med speciell tyngdpunkt på litteraturläsning och skrivande
- Exemplifiering av olika typer av ämnesdidaktisk forskning i svenska

Hushållsvetenskapens didaktik, 5 poäng

- Hushållsvetenskap som akademiskt ämne, historiskt perspektiv - nationellt och internationellt
- Hushållsvetenskapens roll i undervisningsväsendet, historiskt perspektiv - nationellt och internationellt
- Olika teoretiska traditioner inom hushållsvetenskap
- Manligt och kvinnligt/jämställdhet i relation till hushållsvetenskap
- Teori och praktik/kultur/estetik/teknik och tekniskt kunnande i relation till hushållsvetenskap

Vårddidaktik, 5 poäng

- Omvårdnadsämnets uppbyggnad från praktiker-kunnande till vetenskap
- Olika kunskapstraditioners förekomst och användning
- Föreställningar om kunskapens former och innehåll i vårdutbildningar

2 b) Pedagogik med inriktning mot lärares arbete

Barn- och ungdomsvetenskap, 5 poäng

- Barn och ungdomars vardag förr och nu - familj, fritid, skola, arbete
- Lagstiftning. Statistik
- Synen på barn och unga. Uppfostringsideologier
- Klass- och könsperspektiv
- Socialisation och identitetsutveckling - teoretiska förhållningssätt

Specialpedagogik, 5 poäng

- Handikappets och specialpedagogikens historia
- Sociologiska, psykologiska och medicinska perspektiv på specialpedagogik
- Den specialpedagogiska praktiken
- Aktuell specialpedagogisk forskning
- Specialpedagogiken i relation till förskolans och skolans utveckling

2 c) Pedagogik med inriktning mot kulturvetenskap

Utbildnings- och kultursociologi, 5 poäng

- Orientering om begrepp och undersökningsmetoder inom några centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner
- Exempel på aktuell forskning
- Övningar i att använda humanistiska och samhällsvetenskapliga analysredskap

2 d) Pedagogik med inriktning mot ledarskap

Ledarskap, 5 poäng

- Ledning och ledarskap utifrån olika styrteoretiska perspektiv
- Organisationsteoretiska perspektiv på ledning och ledarskap

- Identifiering, avgränsning och strukturering av forskningsfrågor om styrning, ledning och ledarskap inom utbildningsområdet
- Bearbetning, analys och diskussion av data utifrån skilda teoretiska och metodologiska utgångspunkter

4 UPPLÄGGNING OCH VERKSAMHETSFORMER

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och självständiga uppgifter. Kursen kan också ges som distansutbildning inom vilken undervisningen bedrivs med hjälp av olika distansöverbyggande tekniker.

5 FÖRKUNSKAPSKRAV

Lärarytbildning för förskola, fritidshem, grundskola eller gymnasieskola.

6 EXAMINATION

Examinationen sker fortlöpande genom bedömning av de muntliga och skriftliga uppgifter som ges i anslutning till seminarier och gruppövningar och genom bedömning av specialiseringsdelens avslutande skriftliga PM.

Som betyg användes något av uttrycken väl godkänd, godkänd eller underkänd.

Studerande som underkänts på kurs eller del av kurs har rätt att genomgå förnyad examination för att få godkänt betyg.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

Vid kursstart skall kursens lärare, efter samråd med de studerande, fastställa vilka moment som kräver obligatorisk närvaro. Samtidigt skall läraren presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur obligatoriska moment skall tas igen.

Valbara moment

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

INTRODUKTIONSKURS I TEORETISK PEDAGOGIK OCH DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

Specialiseringen syftar till fördjupad kunskapsteoretisk problematisering av begrepp som undervisning, kunskap, erfarenhet och reflektion i relation till utbildning och demokrati.

INNEHÅLL

I kursen behandlas lärande och undervisningsprocess i ett kunskapsteoretiskt perspektiv. Speciellt i relation till en "praktisk" kunskapstradition som pragmatism.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

DE SAMHÄLLSORIENTERANDE ÄMNEAS DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

- att ge fördjupade kunskaper om de samhällsorienterande ämnenas didaktik
- att utveckla deltagarnas didaktiska kompetens

INNEHÅLL

I kursen behandlas olika perspektiv på didaktik och olika sätt att uppfatta och motivera de samhällsorienterade ämnenas status. En fördjupning görs inom ämnesområdets läroplanshistoriska och läroplansteoretiska angreppssätt. Utvecklandet av didaktiska typologier diskuteras.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

DE NATURORIENTERANDE ÄMNEAS DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

Kursen syftar till att ge kunskaper inom de internationellt mest aktuella och framträdande forskningsperspektiven.

INNEHÅLL

Kursen behandlar ett antal centrala tematiseringar inom No-didaktiken, vilka även är relevanta för dagens undervisning i No-ämnen. Bl a behandlas frågor kring lärande, miljöundervisning, STS ("Science, Technology and Society"), genus och kultur.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

MATEMATIKDIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

De studerande skall fördjupa sina kunskaper inom matematikens didaktik, samt tillägna sig kunskaper om aktuella problemställningar och forskningsresultat inom området.

INNEHÅLL

- Skolmatematikens innehåll.

Didaktisk ämnestheori inom valda områden t ex algebra, geometri, statistik och sannolikhetslära, funktionslära, differential- och integralkalkyl samt matematikhistoria.

- Inlärn timer och utveckling av kunskaper i matematik.
Lärarens uppfattningar av elevernas kunskaper och färdigheter.
Problemlösning och begrepps bildning. Didaktiska aspekter på ny teknik.
- Undervisning och utvärdering.
Undervisningsprocessen. Diagnostisering, prov och betyg.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

DE MODERNA SPRÅKENS DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

Kursen syftar till att ge en grundläggande orientering i språkämnenas didaktik som ska bidra till att kursdeltagarna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska teorier och pröva teoriernas tillämpning-ar inom språkdidaktikens olika forskningsfält och kunskapsområden.

INNEHÅLL

- Språkundervisningens mål och innehåll.
Förhållandet mellan didaktik, pedagogik och metodik.
Sambandet mellan valet av undervisningsmål och valet av innehåll.
- Analys av några målrelaterade begrepp.
Interkulturell förståelse.
Kommunikativ kompetens.
Reflektion och elevautonomi.
- Språkinlärtning, lärande och undervisning.
Inlärn timerforskning och kunskapsteori.
Sambandet mellan synen på kunskap och lärande och valet av undervisningsmodell.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

SVENSKÄMNETS DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om olika sätt att se på svenskämnets innehåll och struktur samt om de bakomliggande förutsättningar för dessa.

INNEHÅLL

- Studium av olika uppfattningar om ämnets funktion och inriktningar samt av utvecklingstendenser i det.
- Analys av olika sätt att strukturera ämnet och dess förutsättningar, med speciell tyngdpunkt på litteraturläsning och skrivande.
- Exemplifiering av olika typer av ämnesdidaktisk forskning i svenska.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT

HUSHÅLLSVETENSKAPENS DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

Kursens syfte är att den studerande skall

- få kunskaper om hushållsvetenskap som kunskapsfält och forskningsområde
- få kunskaper om didaktiska frågor i relation till hushållsvetenskap
- få kunskaper om vetenskapliga metoder i relation till hushållsvetenskap

INNEHÅLL

- Hushållsvetenskap som akademiskt ämne, historiskt perspektiv - nationellt och internationellt.
- Hushållsvetenskapens roll i undervisningsväsendet, historiskt perspektiv - nationellt och internationellt.

- Olika teoretiska traditioner inom hushållsvetenskap.
- Manligt och kvinnligt/jämställdhet i relation till hushållsvetenskap.
- Teori och praktik/kultur/estetik/teknik och tekniskt kunnande i relation till hushållsvetenskap.

INRIKTNING DIDAKTIK

MOMENT **VÅRDDIDAKTIK, 5 poäng**

SYFTE

Kursen syftar till att de studerande skall tillägna sig grundläggande kunskaper och insikter i vårddidaktik.

INNEHÅLL

- Omvårdnadsämnets uppbyggnad från praktiker-kunnande till vetenskap.
- Olika kunskapstraditioners förekomst och användning.
- Föreställningar om kunskapens former och innehåll i vårdutbildningar.

INRIKTNING LÄRARES ARBETE

MOMENT **BARN- OCH UNGDOMSVETENSKAP, 5 poäng**

SYFTE

De studerande skall utifrån en mångvetenskaplig utgångspunkt bredda och fördjupa sina kunskaper om barns och ungdomars uppväxtvillkor, socialisation och identitetsutveckling.

INNEHÅLL

- Barns och ungdomars vardag förr och nu – familj, fritid, skola, arbete.
- Lagstiftning. Statistik.
- Synen på barn och unga. Uppfostringsideologier.
- Klass- och könsperspektiv.
- Socialisation och identitetsutveckling – teoretiska förhållningssätt.

INRIKTNING LÄRARES ARBETE

MOMENT **SPECIALPEDAGOGIK, 5 poäng**

SYFTE

De studerande skall fördjupa sina kunskaper inom det specialpedagogiska området, samt tillägna sig kunskaper om aktuella problemställningar och forskningsresultat.

INNEHÅLL

- Handikappets och specialpedagogikens historia.
- Sociologiska, psykologiska och medicinska perspektiv på specialpedagogik.
- Den specialpedagogiska praktiken.
- Aktuell specialpedagogisk forskning.
- Specialpedagogiken i relation till förskolans och skolans utveckling

INRIKTNING KULTURVETENSKAP

MOMENT **UTBILDNINGS- OCH KULTURSOCIOLOGI, 5 poäng**

SYFTE

De studerande skall skaffa sig inblick i några centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner och pröva att tillämpa dessa traditioners analysredskap i studiet av problem med anknytning till utbildningsfrågor.

INNEHÅLL

- Orientering om begrepp och undersökningsmetoder inom några centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner
- Exempel på aktuell forskning
- Övningar i att använda humanistiska och samhällsvetenskapliga analysredskap

INRIKTNING LEDARSKAP

MOMENT

LEDARSKAP, 5 poäng

SYFTE

De studerande skall utveckla vetenskaplig kunskap om praktikgrundade problem med relevans för att utöva ledarskap inom utbildningssektorn. De studerande skall därigenom få insikt om att kunskap om ledarskap är beroende av val av teoretiska utgångspunkter och metodansats. De studerande skall mot denna bakgrund kunna indentifiera, strukturera, analysera och diskutera ett problem inom kunskapsområdet.

INNEHÅLL

- Ledning och ledarskap utifrån olika styrteoretiska perspektiv
- Organisationsteoretiska perspektiv på ledning och ledarskap
- Identifiering, avgränsning och strukturering av forskningsfrågor om styrning, ledning och ledarskap inom utbildningsområdet
- Bearbetning, analys och diskussion av data utifrån skilda teoretiska och metodologiska utgångspunkter

UPPSALA UNIVERSITET
Läro- och utbildningsområdet
utbildnings- och forskningsnämnd

KURSPLAN
1998-09-10 fastställd
1999-05-11 reviderad

**VETENSKAPLIGA TRADITIONER OCH METODER INOM UTBILDNINGSFORSKNING.
PEDAGOGIK C1, 10 poäng
TRADITIONS AND METHODS IN EDUCATIONAL RESEARCH, 10 points**

Kurskod: 4LU325

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en fristående kurs på C-nivå som ingår i utbildningen för kandidat- eller magisterexamen.

Kursansvarig institution: Institutionen för lärarutbildning

2 SYFTE

De studerande skall skaffa sig insikter i olika vetenskapsteoretiska problem och forskningstraditioner med anknytning till utbildningsforskningen samt inhämta kunskaper om olika metoder för insamling och analys av data och dessas teoretiska förankring.

3 INNEHÅLL

Kursen består av två moment: Vetenskapliga traditioner, 5 poäng och Vetenskaplig metod, 5 poäng.

De studerande väljer dels ett område inom momentet Vetenskapliga traditioner, dels en fördjupning inom momentet Vetenskaplig metod.

1 Vetenskapliga traditioner, 5 poäng

- Didaktik
- Lärares arbete - vetenskapliga traditioner
- Kulturvetenskapliga traditioner I
- Utbildning i utvecklingsländer

2 Vetenskaplig metod, 5 poäng

- Diskursanalys

- Lärares arbete - forskningsmetoder
- Kulturvetenskapliga metoder I
- Metoder för forskning om utbildning i utvecklingsländer

4 UPPLÄGGNING OCH VERKSAMHETSFORMER

Undervisningen i momentet Vetenskapliga traditioner genomförs i form av föreläsningar och seminarier kring äldre och yngre vetenskapliga verk, varvid även samtida utbildningsforskning diskuteras.

Undervisningen i momentet Vetenskaplig metod genomförs i form av föreläsningar, seminarier och övningar i anslutning till det egna vetenskapliga arbetet.

Under båda momenten skall de studerande göra muntliga och skriftliga uppgifter samt lämna in praktiska tillämpningsuppgifter.

5 FÖRKUNSKAPSKRAV

Pedagogik 40 poäng eller motsvarande.

6 EXAMINATION

Examination sker genom bedömning av de muntliga och skriftliga uppgifterna samt de praktiska tillämpningsuppgifterna.

Som betyg användes något av uttrycken väl godkänd, godkänd eller underkänd.

Studerande som underkänts på kurs eller del av kurs har rätt att genomgå förnyad examination för att få godkänt betyg.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

Vid kursstarten skall betygsättande lärare, efter samråd med deltagarna, fastställa vilka moment som kräver obligatorisk närvaro. Samtidigt skall läraren presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur obligatoriska moment skall tas igen.

Valbara moment

VETENSKAPLIGA TRADITIONER

DIDAKTIK, 5 poäng

SYFTE

Kursen syftar till att ge grundläggande kunskaper i

- pedagogisk / didaktisk teori
- modern och postmodern läroplansteori
- lärande teori
- poststrukturell meningsteori

INNEHÅLL

Temat för kursen är relationen fostran-lärande och kursen behandlar undervisning och dess innehåll i ett politiskt-moraliskt perspektiv. Kursen behandlar med andra ord undervisningens innehåll. Detta görs ur olika perspektiv och utifrån olika abstraktionsnivåer; konkreta historiska exempel till systematiska analyser. Dessutom diskuteras den senaste tidens utveckling inom didaktiken (90-tal) som går mot ett överskridande av de forskningstraditioner som traditionellt definierat didaktiken i Sverige, den läroplansteoretiska och den fenomenografiska. Som komplement till dessa forskningstraditioner diskuteras poststrukturella och postmoderna insikter, speciellt deras bidrag till utvecklingen av didaktiken och pedagogiken i stort.

LÄRARES ARBETE - vetenskapliga traditioner, 5 poäng

SYFTE

Den studerande skall genom kursen få en inblick i aktuell forskning om lärares arbete. Härvid skall studenten utveckla sin förmåga att kritiskt granska och diskutera sådan forskning utifrån olika aspekter. Den studerande skall formulera ett forskningsproblem möjligt att undersöka i anslutning till den forskning som presenteras.

INNEHÅLL

Utifrån aktuell forskning inom området behandlas

- forskningstraditioner
- vetenskapsteoretiska problem
- problemformulering
- metodologiska ansatser
- datainsamling
- analys
- forskningsöverbäganden, bl a etiska frågor
- dokumentation

- formulering av eget problem

KULTURVETENSKAPLIGA TRADITIONER I, 5 poäng

SYFTE

De studerande skall skaffa sig överblick över författarskap, begrepp och metoder inom några centrala samhällsvetenskapliga traditioner.

INNEHÅLL

- Orientering om centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner
- Studium av verk representerande några av dessa traditioner
- Övningar i att använda humanistiska och samhällsvetenskapliga analysredskap

UTBILDNING I UTVECKLINGSLÄNDER, 5 poäng

SYFTE

Kursen tillhandahåller en introduktion till traditioner inom utbildningsforskningen med relevans för utvecklingsländer. De studerande skall skaffa sig överblick över begrepp och metoder inom några centrala samhällsvetenskapliga traditioner.

INNEHÅLL

Kursen består av fyra block:

1 Utvecklingsteori med fokus på utbildningens roll

Synsätt på ekonomisk och social utveckling inom olika traditioner diskuteras och ställs mot va-randra, liksom skilda sätt att förstå det moderna utbildningssystemets roll i denna utveckling.

2 Antropologi och sociologi

Traditioner och begrepp diskuteras med vars hjälp utbildningens roll i premoderna och moderna samhällen kan undersökas, modernisering analyseras som kulturell och social process, samt den moderna utbildningens förhållande till social och könsmässig skiktning förstås.

3 Lingvistik med inriktning mot flerspråkiga samhällen

Teorier om och synsätt på språkutveckling, språkpolitik och språkens roll i utbildning i flerspråkiga samhällen diskuteras.

4 Didaktik inom matematik och naturvetenskap

Traditioner och begrepp diskuteras som belyser inläring och undervisning inom främst matematik och naturkunskap samt deras förhållande till kultur, språk och sociala praktiker.

Valbara moment

VETENSKAPLIG METOD

DISKURSANALYS, 5 poäng

SYFTE

Kursen syftar till att ge grundläggande insikter och ett antal färdigheter i att hantera diskurs-analytiska forskningsstrategier.

INNEHÅLL

Kursen ger exempel på några skilda teoretiska och metodologiska ansatser och tekniker inom det diskursanalytiska fältet, exempelvis text- och läroplanshistorisk-analys, intervjumetod och klassrumsanalys.

Orientering om diskursanalysens vetenskapsfilosofiska grund. Kursen skall både ge teoretiska och metodologiska förutsättningar för att genomföra undersökningar och analyser i spänningsfältet utbildningsdokument och klassrumspraktik. Den studerande förväntas att självständigt formulera och utföra ett eget mindre arbete i relation till detta. De studerandes problem / arbeten kan exempel-vis vara relaterat till områden som utbildning och demokrati, lärande och socialisation och vetenskaplig tradition. I kursen ingår också färdighetsträning i att skriva vetenskapliga texter.

LÄRARES ARBETE -forskningsmetoder, 5 poäng

SYFTE

Den studerande skall i kursen fördjupa sina kunskaper om forskningsprocessen. Vidare skall den studerande utveckla sina färdigheter i att arbeta utifrån ett forskningsproblem genom att praktiskt pröva olika metoder för insamling, analys och dokumentation av data. Den studerande skall redo-visa resultatet av sitt arbete i form av en skriftlig rapport.

INNEHÅLL

Utifrån ett formulerat forskningsproblem får den studerande arbete med

- olika datainsamlingsmetoder
- olika analysansatser
- rapportskrivning
-

KULTURVETENSKAPLIGA METODER I, 5 poäng

SYFTE

Kursmomentet är avsedd som en introduktion. De studerande skall skaffa sig överblick över några klassiska filosofiska och vetenskapsteoretiska problemområden av relevans för nutida samhällsvetenskap och humaniora, samt fördjupa sin förståelse för hur vissa av dessa problem hanteras i dagens forskning. Vidare skall de studerande bekanta sig med några insamlings- och bearbetningstekniker, främst intervju- och enkättekniker, som används i empiriska undersökningar. Kursmomentet skall vara ett stöd när de studerande förbereder sig för att skriva C-uppsats.

INNEHÅLL

Kursmomentet utgår från några av nittonhundratalets centrala forskningstraditioner. De studerande skall tillägna sig något av den begreppsapparat och den vokabulär som den vetenskapliga metoddiskussionen förutsätter. Vidare ägnas uppmärksamhet åt tekniker för insamling och bearbetning av empiriska material: intervjuer, enkäter samt utnyttjande av skriftliga källor.

Centrala vetenskapliga riktningar och författarskap, problemområden och ställningstaganden diskuteras. Undervisningen bygger även på närläsning av klassiska verk i korta utdrag. De studerande genomför praktiska övningar i användning av empiriska forskningstekniker.

En doktorsavhandling kommer att granskas och diskuteras med avseende på teoretisk förankring, metoder och tekniker.

Bevinstandet av åtminstone en doktorsdisputation i samhällsvetenskapligt eller humanistiskt ämne ingår i kursmomentet.

METODER FÖR FORSKNING OM UTBILDNING I UTVECKLINGSLÄNDER, 5 poäng**SYFTE**

De studerande skall skaffa sig överblick över några klassiska filosofiska och vetenskapsteoretiska problemområden av relevans för nutida samhällsvetenskap och för utbildningsforskning i utvecklingsländer, samt vidare fördjupa sin förståelse för hur vissa av dessa problem hanteras i dagens forskning. Vidare skall de studerande bekanta sig med några insamlings- och bearbetningstekniker, främst intervju- och enkättekniker, som används i empiriska undersökningar i kontexter av det slag utvecklingsländer utgör. Kursen skall vara ett stöd när de studerande förbereder sig för att skriva C-uppsats.

INNEHÅLL

Kursen utgår från några av nittonhundratalets centrala forskningstraditioner. De studerande skall tillägna sig något av den begreppsapparat och den vokabulär som den vetenskapliga metoddiskussionen förutsätter. Vidare ägnas uppmärksamhet åt tekniker för insamling och bearbetning av empiriska material i kontexter av det slag utvecklingsländer utgör: intervjuer, enkäter, offentlig statistik samt utnyttjande av skriftliga källor. Fyra områden kommer att beröras:

- 1 Utvecklingsteori med fokus på skolutveckling
- 2 Antropologi och sociologi
- 3 Lingvistik med fokus på flerspråkiga samhällen
- 4 Inlärningsteori och didaktik

UPPSALA UNIVERSITET
Lärarutbildningsområdets
utbildnings- och forskningsnämnd

KURSPLAN
1998-09-10 fastställd

UPPSATS. PEDAGOGIK C2, 10 poäng
EDUCATION, PROJECT-ASSIGNMENT, 10 points

Kurskod: 4LU326

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en fristående kurs på C-nivå som ingår i utbildningen för kandidat- eller magisterexamen.

Kursansvarig institution: Institutionen för lärarutbildning

2 SYFTE

Uppsatsarbetet syftar till att kursdeltagen skall utveckla kunskaper och färdigheter i att genomföra en vetenskaplig analys och redovisa den i skriftlig form.

3 INNEHÅLL

Ämnesområde och innehåll väljes av den studerande i samråd med handledaren.

4 UPPLÄGGNING OCH VERKSAMHETSFORMER

Examensarbetet innebär ett självständigt arbete under handledning enskilt och / eller i seminarie-form.

5 FÖRKUNSKAPSKRAV

För att påbörja uppsatsarbetet krävs att kursen Vetenskapliga traditioner och metoder inom utbildningsforskning. Pedagogik C1, 10 poäng fullgjorts.

6 EXAMINATION

Arbetet skall utmynna i en uppsats som ventileras på ett seminarium. Som betyg på uppsatsen används något av uttrycken väl godkänd, godkänd eller underkänd.

Deltagare som underkänts på kurs eller del av kurs har rätt att genomgå förnyad examination för att få godkänt betyg.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

Vid kursstarten skall kursens lärare, efter samråd med kursdeltagarna, fastställa vilka moment som kräver obligatorisk närvaro. Samtidigt skall läraren presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur obligatoriska moment skall tas igen.

UPPSALA UNIVERSITET

Läraryrkesutbildningsområdet

utbildnings- och forskningsnämnd

KURSPLAN

1998-09-10

fastställd

1999-06-98

reviderad

VETENSKAPLIGA TRADITIONER OCH METODER INOM UTBILDNINGSFORSKNING.

FÖRDJUPNINGSKURS. PEDAGOGIK D1, 10 poäng

TRADITIONS AND METHODS IN EDUCATIONAL RESEARCH.

ADVANCED COURSE. EDUCATION, 10 points

Kurskod: 4LU327

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en fristående kurs på D-nivå och ingår i utbildningen för magisterexamen.

Kursansvarig institution: Institutionen för läraryrkesutbildning

2 SYFTE

De studerande skall fördjupa sina kunskaper inom valda forskningsområden som grund för ett självständigt valt vetenskapligt arbete.

3 INNEHÅLL

Innehållet i kursen består av delkurser som var och en omfattar 5 poäng. Delkurserna är så upplagda att de kan studeras oberoende av varandra. Kursdeltagaren väljer två av följande delkurser:

Teoretisk pedagogik och didaktik, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sin förståelse för utbildningens och undervisningens teoretiska villkor. Kursen har följande innehåll:

Pedagogiskt/didaktisk teori. Didaktiska begrepp som exempelvis undervisning, utbildning, lärande, socialisation och kommunikation belysta ur olika perspektiv: pragmatism, feminism och

postmodernism. Ett genomgående tema för delkursen är att problematisera relationerna enhet – skillnad och individ – samhälle.

Education and Democracy: A European perspective, 5 poäng

- Knowledge of the main traditions in the field of educational theory with respect to the relationship between education and democracy.
 - Knowledge of central theoretical problems with respect to theories about education and democracy (and their mutual relationship), especially from a postmodern perspective.
 - Understanding of the specific character of the problems concerning education and democracy in the current European, liberal-democratic situation.
- Ability to analyze aspects of current national developments with respect to education and democracy.

The central theme of the course concerns the relationship between education and democracy. The main question is, how this relationship can be adequately articulated from a theoretical/ philosophical point of view, and what kind of implications follow for the practice of education and schooling. This question is addressed against the background of two developments: the increasing pluralization of Western liberal democracies ("multiculturalism"), and the decrease of the power of integrating, normative frameworks ("postmodernism"). The main focus is on developments in the current European context, with special attention to two countries with a history as a strong Welfare state, viz., Sweden and the Netherlands.

De samhällsvetenskapliga ämnernas didaktik I, 5 poäng

Startar H00

De samhällsvetenskapliga ämnernas didaktik II, 5 poäng

Startar H00

De naturvetenskapliga ämnernas didaktik I, 5 poäng

De studerande skall tillägna sig kunskaper om de internationella NO-didaktiska forskningsfälten. Kursen har följande innehåll:

- Lärande av naturvetenskapliga begrepp och omvärldsuppfattningar.
Klassrumskommunikationens och språkets betydelse för lärande av vetenskapliga begrepp och omvärldsuppfattningar.
- Vetenskapsteori, naturvetenskapens historia och undervisning.
Naturvetenskapens historia och några grundläggande vetenskapsteoretiska begrepps framväxt belyses genom studium av några olika fall i vetenskapshistorien.
- Genus och NO-undervisning.
En översikt över olika teorier om naturvetenskap och NO-undervisning i ett genusperspektiv. Särskilt uppmärksammas de skilda förutsättningarna i termer av kunskapsintresse för lärande samt klassrumskommunikationens betydelse för könssocialisationen.

De naturvetenskapliga ämnernas didaktik II, 5 poäng

De studerande skall tillägna sig kunskaper om de internationella NO-didaktiska forskningsfälten. Kursen har följande innehåll:

- Naturvetenskap, teknologi och samhälle: undervisning, lärande och medborgarkunskap.

STS (Science, Technology and Society), främst den svenska forskningen på området. En genomgång av forskningen kring miljöundervisning.

- Skolämnhistoria med utgångspunkt i ett didaktiskt perspektiv.
Skolämnenas historiska utveckling samt relationen mellan vetenskapliga discipliner och skolämnen och de faktorer som påverkar valet av ett skolämnens innehåll, organisation och kontextualisering.

I delmomentet utföres en analys av den historiska framväxten av ett valt skolämneselement och en didaktisk bearbetning av det valda ämnesområdet (ämnesinnehåll, kontextualisering och struktur etc) med utgångspunkt i aktuell ämnesteoretisk och ämnesdidaktisk forskning samt läroplaner.

Modersmålsämnets mål och innehåll - historisk utveckling och aktuell situation, 5 poäng

De studerande skall tillägna sig kunskaper om äldre och nyare uppfattningar om ämnets mål och innehåll samt utveckla förmågan att analysera dessa uppfattningar och deras förutsättningar. Kursen har följande innehåll:

- Äldre och nyare sätt att accentuera och beskriva mål och innehåll i modersmålsämnet.
- Olika typer av förutsättningar i samhällsdebatt, vetenskapsinnehåll, pedagogisk debatt och ämnesstradition, som påverkat och påverkar utformningen av mål och innehåll i modersmålsämnet.
- Analys av ett ämnesmomentets innehåll eller utveckling i relation till olika påverkande faktorer.

Svenskundervisning – förutsättningar, principer och problem, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om undervisningsprocessen i svenska, sedd ur olika perspektiv, samt utveckla sin förmåga att analysera den och dess olika delar i relation till olika typer av förutsättningar. Kursen har följande innehåll:

- Ambitioner, principer och metodiska grepp i svenskundervisningen, förverkligade i olika situationer.
- Generella och specifika förutsättningar av betydelse för utformningen av undervisningen i svenska.
- Analys av undervisningspraxis, undervisningsprinciper och undervisningsproblem i svenska i relation till olika typer av förutsättningar.

Språkundervisningens mål och innehåll i ett historiskt perspektiv, 5 poäng

De studerande skall studera sambandet mellan utbildningspolitik och utbildningsfilosofi å ena sidan och mellan undervisningsmål och ämnesinnehåll å den andra i ett ämneshistoriskt perspektiv. Kursen har följande innehåll:

- Det ämneshistoriska perspektivet.
Utbildningspolitik, läroplaner och kursplaner.
Utbildningsfilosofi och språkundervisningens innehåll.
Internationella influenser på språkundervisningen i Sverige.
- Målrelaterade begrepp och didaktiska analyser.
Några för språkundervisningen centrala, målrelaterade begrepp.
En av deltagarna genomförd läromedelsanalys eller en ämnesdidaktisk bearbetning av ett ämnesområde utifrån samma begrepp.

Lingvistik, språkpedagogik, språkinlärning och lärande, 5 poäng

De studerande skall tillägna sig kunskaper om några till språkundervisningen knutna forskningsfält och kunskapsområden för att därigenom utveckla förståelse för olika samband t ex mellan teori och praktik och mellan val av utgångspunkt och undervisningens konsekvenser. Kursen har följande innehåll:

- Språkbeskrivning och språkpedagogik.
Lingvistiska teorier med relevans för språkundervisningen.
Språkpedagogiska modeller.
Problematisering av olika undervisningstraditioner.
- Språkinläring och lärande.
Språkinlärningsforskning.
Interaktionsforskning och diskursanalys.
Ett sociokulturellt perspektiv på lärande.

Hushållsvetenskapens didaktik, fördjupning, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om hushållsvetenskap som kunskapsfält och forskningsområde och om didaktiska frågor i relation till hushållsvetenskap. Kursen har följande innehåll:

- Hushållsvetenskap i relation till politik.
- Hushållsvetenskap i relation till teknik.
- Hushållsvetenskap i relation till konst.
- Hushållsvetenskap i relation till genus.

Forskningsmetodik inom Hushållsvetenskapens didaktik, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om vetenskapliga metoder inom det hushållsvetenskapliga området. Vidare skall kursdeltagaren bidra till skapandet av ett språk som tillhör de hushållsvetenskapliga verksamheterna. Kursen har följande innehåll:

- Teorier, metoder och begrepp inom hushållsvetenskaplig forskning.
- Ett språk för kunskap i handling.
- Kunskap i handling i praxis.

Matematikämnet och undervisningsprocessen i ett historiskt perspektiv, 5 poäng

De studerande skall tillägna sig kunskaper om matematikämnets historia, fördjupa sin förståelse för undervisningsprocessen samt genom läroplansanalys utveckla insikter om inläring och kunskapssyn. Kursen har följande innehåll:

- Matematikämnets historia.
Läroplaner och kursplaner.
- Läroplansteori.
- Undervisningsprocessen.
Interaktionen lärare - elev i undervisningssituationen.
Elevens uppfattning av matematiska begrepp och principer.
- Inläring och kunskapssyn i ett historiskt perspektiv.

Matematikdidaktisk ämnesteor. Analys av ny teknik, utvärdering och läromedel, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper i matematikdidaktik samt utveckla insikter om aktuella problemställningar och forskningsresultat. Kursen har följande innehåll:

- Didaktisk ämnesteor inom valda delar av matematikämnet.
T ex aritmetik, algebra, geometri, sannolikhetslära och funktionslära.
- Utvärdering, prov och bedömning.
- Didaktiska aspekter på ny teknik i matematikundervisningen.
- Läromedelsanalys.

Grundläggande perspektiv på vårddidaktik, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om vårdpedagogik som disciplin med särskild inriktning mot det vårddidaktiska kunskapsområdet och forskningsfältet. Kursen har följande innehåll:

- Omvårdnadsämnets framväxt ur ett politiskt och utbildningsfilosofiskt perspektiv.
- Omvårdnadsämnets uppbyggnad från vetenskap och praktiker-kunnande.
- Vårddidaktikens vetenskapliga utveckling och forskningsmetodiska bas.
- Läroplaner och styrdokument.

Omvårdnad som undervisningsämne, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om undervisningsprocessens utformning i teoretisk och praktisk utbildning inom vårdområdet. Vidare skall du studerande tillämpa sin förmåga att analysera förutsättningar för undervisning i vård. Kursen har följande innehåll:

- Vårdutbildningar och dess styrdokument.
- Undervisningsprocessens innehåll i teoretisk och praktisk utbildning.
- Ämnesstrukturer och undervisningsformer.
- Studerandes inlärningsstrategier.
- Inlärningsforskning och kunskapsteori.

Specialpedagogik med inriktning på neuro-psykologisk problematik, 5 poäng

De studerande skall utveckla sina kunskaper om och sin förmåga att analysera forskning över barn och ungdomar med autism, Aspergers syndrom, MBD/DAMP och ADHD, inklusive undervisningen av dessa barn och ungdomar. Kursen har följande innehåll:

- Autism, Aspergers syndrom, ADHD, MBD/DAMP.
- Undervisning av barn och ungdomar med autism, Aspergers syndrom, ADHD, MBD/DAMP.
- Aktuella forskningsproblem inom kunskapsområdet.

Specialpedagogik med inriktning på kommunikativ och psykosocial problematik, 5 poäng

De studerande skall utveckla sin kunskap om och sin förmåga att analysera forskning över barn och ungdomar med socioemotionella svårigheter, t ex som är bråkiga, rädda och drar sig undan, eller deprimerade, samt hur man kan arbeta med dessa barn och ungdomar i förskola och skola. Kursdeltagarna skall även utveckla sina kunskaper om och färdigheter att analysera forskning över dyslexi och dyskalkyli samt hur man kan arbeta med elever med dessa svårigheter. Kursen har följande innehåll:

- Socioemotionella problem, dyslexi, dyskalkyli.
- Undervisning av elever med socioemotionella problem, dyskalkyli eller dyslexi.
- Aktuella forskningsproblem inom kunskapsområdet.

Migration och antirasim, 5 poäng

De studerande skall förvärva kunskap om mångkulturella samhällen i Sverige och Europa, migrationshistoria med relevans för det svenska samhället samt om kulturbegreppet och utvecklandet av olika kulturer. Vidare skall kursdeltagarna inom kursen lära sig att utveckla strategier för att förebygga rasism och diskriminering samt förvärva kunskaper om planering och genomförande av antinazistisk undervisning. Kursen har följande innehåll:

- Migration och mångkulturella samhällen i Sverige och Europa.
Orsaker till migration. Flyktingar och flyktingbarn. Barnkonventionen. Begreppet kultur. Människan, religionen och samhället. Social exkludering och inkludering.
- Rasism och antirasism i Sverige och Europa.
Rasismens historia. Strategier för antirasistisk undervisning.

Flerspråkighet och utbildning, 5 poäng

De studerande skall förvärva ökad kunskap om strategier för att utveckla språk och identitet hos barn, om begreppet mångkulturell undervisning samt om planering och genomförande undervisning i mångkulturella klasser. Kursen har följande innehåll:

- Språk och utbildning av invandrare och minoriteter.
Flerspråkighet. Tvåspråkighet och utbildning av minoriteter. Internationella erfarenheter av mångkulturella klasser.
- Utbildning i mångkulturella samhällen.
Utbildningspolitik i relation till social klass, kön, etnicitet och ras. Undervisning och lärande i den mångkulturella skolan.

Digital litteratur på Internet, 5 poäng

De studerande skall förvärva grundläggande kunskap om hur Internet används för skapande och publicering av material för undervisnings- och forskningsändamål. De skall vidare få tillfälle att publicera material som de själva framställer. Tonvikt läggs vid principer för vetenskaplig digital publicering, i synnerhet inom humaniora och samhällsvetenskap. Kursen har följande innehåll:

- Elementär introduktion till Internet (för deltagare med behov därav): uppkoppling, tillgängliga tjänster (e-post, telnät, ftp, World Wide Web, etc), etik och etikett, upphovsrätt, val av format, formgivning. Orientering om aktuella utvecklingstendenser.

- Orientering om viktiga standarder för lagring och överföring av material på Internet. Tonvikt vid standarder för textinformation (i synnerhet HTML och SGML) samt länkinformation. Översiktlig orientering om standarder för ljud, grafik, video, 3-D, musik, sökning etc.
- Orientering om skilda slag av på Internet tillgäng information, med tonvikt vid vetenskapligt material.
- Elementär introduktion till SGML (Standard Generalized Markup Language, ISO 8879:1986) och XML (Extensible Markup Language). Tonvikt vid principer för utformning av humanistisk och samhällsvetenskaplig digital litteratur, i synnerhet riktlinjerna utarbetade av TEI (Text Encoding Initiative).
- För deltagare med behov därav övningar i att framställa HTML-dokument för publicering på World Wide Web.
- Eget individuellt arbete med framställning av material för publicering på Internet, i första hand i HTML-format, för särskilt intresserade även i XML- eller SGML-format.

Kulturvvetenskapliga traditioner II, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sina kunskaper om centrala klassiska humanistiska och samhällsvetenskapliga traditioner och författarskap. Kursen har följande innehåll:

- Centrala humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningstraditioner.
- Studium av några klassiska verk.
- Övningar i att använda humanistiska och samhällsvetenskapliga analysredskap.

Kulturvvetenskapliga metoder II, 5 poäng

De studerande skall fördjupa sin kännedom om humanistiska och samhällsvetenskapliga metodproblem, samt skaffa sig inblick i samhällsvetenskapliga observationstekniker, elementära statistiska tekniker och tekniker för hantering av skriftliga källor. Kursen har följande innehåll:

- Metodfrågor inom några centrala forskningstraditioner.
- Orientering om och övningar i användningen av statistiska tekniker, med tonvikt vid medelvärdeanalys, frekvensanalys, korrelationsanalys samt den franska analys des donnés-traditionen
- Övningar i att söka och bearbeta skriftliga tryckta och otryckta källor i bibliotek, arkiv och på Internet.

Kursen skall vara ett stöd när deltagarna förbereder sig för att skriva D-uppsats.

4 UPPLÄGGNING OCH VERKSAMHETSFORMER

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, demonstrationer och/eller självständiga arbetsuppgifter alternativt läggs kursen upp som läskurs.

5 FÖRKUNSKAPSKRAV

Pedagogik 60 poäng

eller

Pedagogik 40 poäng och godkänt resultat på kursen Vetenskapliga traditioner och metoder inom utbildningsforskning, Pedagogik C1, 10 poäng.

6 EXAMINATION

Examination sker genom bedömning av de muntliga och skriftliga uppgifter av olika slag som deltagarna föreläggs i de olika kurserna.

Som betyg används något av uttrycken väl godkänd, godkänd eller underkänd.

Studerande som har underkänts på kurs eller del av kurs har rätt att genomgå förnyad examination för att få godkänt betyg.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

Vid kursstarten skall betygsättande lärare alt lärarlaget efter samråd med de studerande, fastställa vilka moment som kräver obligatorisk närvaro. Samtidigt skall läraren presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur obligatoriska moment skall tas igen.

UPPSALA UNIVERSITET
Läraryrkesutbildningsrådets
utbildnings- och forskningsnämnd

KURSPLAN
1998-09-10 fastställd

UPPSATS. PEDAGOGIK D2, 10 poäng **EDUCATION, PROJECT-ASSIGNMENT, 10 points**

Kurskod: 4LU328

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen är en fristående kurs på D-nivå och ingår i utbildningen för magisterexamen.

Kursansvarig institution: Institutionen för läraryrkesutbildning

2 SYFTE

Uppsatsarbetet syftar till att den studerande skall fördjupa sina kunskaper och färdigheter i att genomföra en vetenskaplig analys i skriftlig form.

3 INNEHÅLL

Ämnesområde och innehåll väljs av den studerande i samråd med handledaren.

4 UPPLÄGGNING OCH VERKSAMHETSFORMER

Examensarbetet innebär ett självständigt arbete under handledning enskilt och / eller i seminarie-form.

5 FÖRKUNSKAPSKRAV

Alternativ 1: Pedagogik 60 poäng

Alternativ 2: För studerande som har för avsikt att kombinera kurserna Uppsats. Pedagogik C2, 10 poäng och D2, 10 poäng till en 20 poängsuppsats i Pedagogik krävs att kurserna Vetenskapliga traditioner och metoder inom utbildningsforskningen, Pedagogik C1, 10 poäng och D1, 10 poäng skall ha fullföljts.

6 EXAMINATION

Arbetet skall utmynna i en uppsats som ventileras på ett seminarium. Som betyg på uppsatsen används något av uttrycken väl godkänd, godkänd eller underkänd.

Deltagare som underkänts på kurs eller del av kurs har rätt att genomgå förnyad examination för att få godkänt betyg.

7 ÖVRIGA FÖRESKRIFTER

Vid kursstarten skall kursens lärare, efter samråd med kursdeltagarna, fastställa vilka moment som kräver obligatorisk närvaro. Samtidigt skall läraren presentera former för närvarokontroll och anvisningar för hur obligatoriska moment skall tas igen.

Forskningsenheter vid Institutionen för lärarutbildning

ENHETEN FÖR DIDAKTIK

Didaktik betyder undervisningslära. Som forskningstradition belyser didaktiken undervisning och lärande och dess historiska och aktuella förutsättningar genom att se till innehållet i dessa akti-viteter.

Med innehåll avses exempelvis det kunskapsinnehåll som skolan är tänkt att förmedla men också de föreställningar om människan och hennes relation till sig själv, andra och sin omvärld som följer av ett bestämt kunskapsinnehåll.

Didaktiken som forskningsfält överskrider skolan som institution och forskar om kunskapandets och lärandets värdemässiga förutsättningar och konsekvenser i de sammanhang där pedagogiska och didaktiska aktiviteter äger rum. Didaktik som forskning om undervisning lyfter speciellt fram tre sätt att betrakta denna process, som; politik, moral och kommunikation.

Enheten för didaktik består av två forskningsområden;

- * Didaktik - ansvarig Leif Östman
- * Pedagogisk teori - ansvarig Carl-Anders Säfström

Carl-Anders Säfström, tel 018/471 23 96, <carl-anders.safstrom@ilu.uu.se>
 Leif Östman, tel 018/471 23 97, <leif.ostman@ilu.uu.se>

Kontaktadresser

Jonas Almqvist <jonas.almqvist@ilu.uu.se>, No-didaktik, Informationsteknik
 Karin Hjalmeskog <karin.hjalmeskog@ilu.uu.se>, Hushållsvetenskapens didaktik,
 feministisk / genusforskning
 Niclas Månsson <niclas.mansson@ilu.uu.se>, Pedagogisk teori, Etik
 Margareta Svennbeck <margareta.svennbeck@ilu.uu.se>, No-ämnenas didaktik, genusforskning
 Ulrika Tornberg <ulrika.tornberg@ilu.uu.se>, Språkdidaktik, Kommunikation och kultur
 Anders Westlin <anders.westlin@ilu.uu.se>, So-didaktik, Politisk teori

För ytterligare information: <http://www.ilu.uu.se/ilu/dok/Foupres1.htm>

ENHETEN FÖR LÄRARES ARBETE OCH LÄRARUTBILDNING

"Lärares arbete och lärarutbildning" är en forskningsenhet vid Institutionen för lärarutbildning, Uppsala universitet. Forskningen utgår från lärares och lärarutbildares yrkesverksamhet. Den fokuserar lärande, förutsättningar för lärande, skolutveckling samt samspelet däremellan.

Arbetet inom forskningsområdet bedrivs av forskare, doktorander, studerande såväl som andra intresserade lärare och lärarutbildare. En ambition med denna forskning är att skapa en fördjupad förståelse av olika fenomen i den pedagogiska verksamheten, med utgångspunkt från den mening olika aktörer ger dessa fenomen. En annan ambition är att utveckla metoder som möjliggör för lärare och lärarutbildare att själva undersöka sina egna arbetsvillkor och sin egen skolvardag.

En viktig del av verksamheten inom forskningsområdet består i att initiera och ansvara för den vetenskapliga ledningen av försöksverksamheter i det regionala skolväsendet samt att sörja för forskningsanknytning av vissa magisterutbildningar för yrkesverksamma lärare och lärarutbildare. Knutet till forskningsområdet planeras också ett forskarutbildningsämne, "Pedagogik med inriktning mot lärares arbete och lärarutbildning", till vilket lärare med C-kurs i kärnämnet "Lärares arbete" eller motsvarande skall bli behöriga att söka.

För närvarande pågår forskning inom tre delområden:

- * Skolutveckling - ansvarig Christer Stensmo
- * Lärande - ansvarig Bo Johansson
- * Förutsättningar för lärande - ansvarig Anders Garpelin

Dessa områden är ett konstlat sätt att dela in forskningsfältet, men likväl anges ett fokus för respektive område. I praktiken fungerar forskningen i ett dynamiskt samspel, där vi utvecklar forskningsprojekt som naturligt och med fördel överskrider gränserna för de ovan angivna delområdena.

Kontakadresser:

Anders Garpelin, tel. 018 / 471 24 27, <anders.garpelin@ilu.uu.se>
 Bo Johansson, tel. 018 / 471 23 66, <bo.johansson@ilu.uu.se>
 Christer Stensmo, tel. 018 / 471 24 28, <christer.stensmo@ilu.uu.se>

För ytterligare information: <http://www.ilu.uu.se/ilu/dok/Lararesarbknýt.htm>

ENHETEN FÖR STUDIER AV UTBILDNING OCH KULTUR

Enheten för studier av utbildning och kultur, som leds av professor Donald Broady, består f n av tre områden:

- * Utbildnings- och kultursociologi. Webbadress
<http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/sec/>. Leds av Donald Broady.

* Digital litteratur och flexibelt lärande. Webbadress

<http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/dl/>. Leds av Donald Broady.

* Mångetnicitet och utbildning. Webbadress

<http://www.ilu.uu.se/Max/index.htm>. Leds av Monica Axelsson.

Verksamheten inom Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi sker i hög grad i samverkan med franska sociologer eller inom ramen för europeiska forskarnätverk. Pågående forskningsprojekt och avhandlingsarbeten ägnas frågan hur skolelever eller studenters innehav av "kulturellt kapital" och andra tillgångar kan förklara vad som sker i mötet med skolan, universitetet eller yrkeslivet. Några forskningsprojekt fokuserar "transnationella" tillgångar såsom språkfärdigheter, utlandsstudier, förtrogenhet med andra kulturer och sociala kontaktnät i andra länder. Andra studier ägnas de sociala och kulturella villkoren för förändringar inom konstens, litteraturens och vetenskapens fält. Vidare pågår studier av skolundervisningens betingelser i tredje världen, särskilt Afrika.

Forskningsprogrammet Digital litteratur, som bedrivs i samverkan med Institutionen för numerisk analys och datalogi / CID vid Kungl. Tekniska Högskolan, ägnas utveckling av redskap och metoder för lagring, spridning och användning av forskningsmaterial och läromedel i enlighet med internationella standarder såsom SGML och XML. Flexibelt lärande är en verksamhet under uppbyggnad inriktad mot de förändrande villkoren för lärande i spåren av informationsteknikens utveckling.

Inom området Mångetnicitet och utbildning pågår studier av utbildning för det heterogena, mångkulturella samhället. Med en utbildningssociologisk ansats undersöks kunskapsutveckling och integrering i samhället samt samverkan mellan grupper av olika etniska ursprung och eventuella konsekvenser för de ungas utbildningsstrategier. Verksamheten har sin främsta förankring i språkvetenskap, särskilt tvåspråkighetsforskning, med en koppling till pedagogik genom analyser av klassrumsinteraktion. Området som är under uppbyggnad centreras främst kring projektet Klassrumsinteraktion och lärande i ett mångkulturellt samhälle.

Kontaktradresser:

Mats B Andersson <mats.b.andersson@imt.se>, koordinator Flexibelt lärande

Monica Axelsson <monica.axelsson@ilu.uu.se>, ledare området Mångetnicitet och utbildning

Donald Broady <broadly@nada.kth.se>, vetenskaplig ledare för Enheten för studier av utbildning och kultur

Mikael Börjesson <mikael.borjesson@ilu.uu.se>, koordinator Utbildningssociologi

Jonas Gustafsson <jonas.gustafsson@ilu.uu.se>, koordinator Kultursociologi

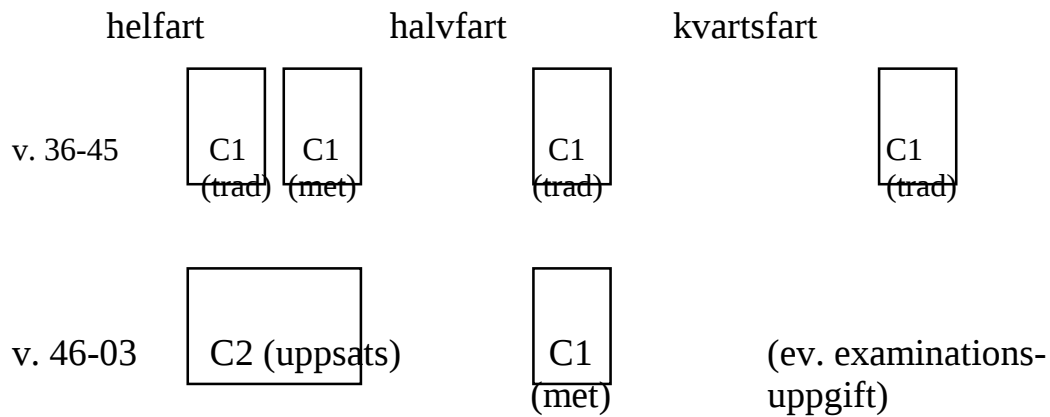
Hans Melkersson <melker@nada.kth.se>, koordinator Digital litteratur

Mikael Palme <mikael.palme@lhs.se> och Kerstin Simberg

Kerstin Simberg <kerstin.simberg@lhs.se>, koordinatorer Utbildningsforskning i utvecklingsländer

Schematisk bild över studie hastighet på C-nivå

Höstterminen 1999

Vetenskapliga traditioner C1 (trad)

Didaktik

Lärares arbete-vetenskapliga traditioner

Kulturvedenskapliga traditioner I

Utbildning i utvecklingsländer

Vetenskaplig metod C1 (met)

Diskursanalys

Lärares arbete-forskningsmetoder

Kulturvedenskapliga metoder I

Metoder för forskning om utbildning i utvecklingsländer

Schematisk bild över studie hastighet på D-nivå

Höstterminen 1999

